

»... at de fuldt ud må have min glæde i sig« (Johs. 17,13)

Kan vor retfærdighed bestå i Guds øjne?

Vi nærmer os årets afslutning og bliver mindet om, at vi skal aflægge regnskab ikke blot overfor skattemyndighederne, men overfor Gud. Dagen kommer, da enhver af os skal træde frem for Gud, som han er, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt. Vi skal stå for ham, hvis øjne er som flammende ildslue; derfor spørger vi: Kan vi bestå i hans øjnes lys?

Dette spørgsmål optog i høj grad forfatterne til Det nye Testamente, en indirekte påmindelse om, i hvor høj grad det ligger Gud på sinde; han ønsker, at vi skal kunne bestå, derfor har han så meget at sige os derom i Den hellige Skrift.

I menneskers øjne

Hvad det grundlæggende spørgsmål om at være retfærdig angår, er der her, som på alle andre områder, en stor forskel imellem at være retfærdig i *menneskers* øjne og at være det i *Guds*.

Saul fra Tarsus var ulastelig efter lovfærdighedens krav (Fil. 3,6); han havde overholdt alle bogstavlovens forskrifter til de mindste detaljer og udvist en nidkærlighed for Gud uden sidestykke i sin generation. Den retfærdighed, der på den måde kan fås gennem loven, besad han, og den gav ham en uskadt samvittighed. Kan Gud forlange mere? Er en sådan mand ikke retfærdig i Guds øjne?

Saul var en lovtro farisæer, opdraget fra barns ben i den fædrene lov i al dens strenghed – og tænk, han havde holdt denne lov!

Han var sig næppe bevidst, at han med al sin nidkærlighed for Gud alligevel havde tænkt mere på, om han var retfærdig i *menneskers* øjne end i Guds. Jesus siger til nogle farisæere: »I er folk, som gør jer selv retfærdige i menneskers øjne; men Gud kender jeres hjerter; thi det, der sættes højt iblandt mennesker, er en vederstyggelighed for Gud« (Luk. 16,15). Gælder denne frygtelige afsløring også Saul fra Tarsus? Han ville sikkert have protesteret lidenskabeligt herimod og bedyret, at det kun var Gud, han søgte med al sin iver. Alligevel har Jesus her som altid ret! Selv Saul fra Tarsus gjorde sig retfærdig i *menneskers* øjne, thi dels var det sine jordiske lærere, først og fremmest *Gamaliel*, han ville behage med sin fromhed og lovfærdighed, så han fik deres godkendelse, dels – og det er det afgørende – var han en *hovmodig* mand, og alt åndeligt hovmod ønsker menneskers beundring. Uden at være sig det bevidst søgte farisæeren Saul som alle andre farisæere at gøre sig retfærdig i menneskenes øjne; men

Gud kendte hans hjerte! Gud vidste, at Saul som alle andre fromme farisæere var et ondt menneske med et ondt hjerte og onde tanker, der hele tiden pønsede på ondt.

Altså: det er muligt at blive retfærdig i egne og andre menneskers øjne og tillige have en ubesværet samvittighed og dog i Guds øjne være ond, fjendsk og forstokket.

Denne frygtelige mulighed bør vi næppe anse for udelukket i vort eget liv, thi den farisæiske holdning ligger os nær. Der står meget om farisæerne i Det nye Testamente; vor Herre Jesus advarer alvorligt imod farisæismens surdej; hensigten er at frelse os derfra, og – om vi er frelst derfra – bevare os.

Da Saul fra Tarsus gennem vor Herres Jesu Kristi ufattelige nåde var blevet apostelen Paulus, var han blevet så forskrækket for den retfærdighed, man kan skaffe sig ved at gøre bogstavlovens gerninger, at han udtrykkeligt understreger, at han vil findes i Kristus, *ikke med sin egen retfærdighed*, der fås gennem loven, men med den, der fås ved tro på Kristus, *retfærdigheden fra Gud* (Fil. 3,9).

Herefter stod han ikke specielt retfærdig i menneskenes øjne, thi nu sprængte han deres begreber om retfærdighed og deres mønster for en retfærdig livsførelse. Mødte han en selvretfærdig mand, der dømmende hævdede, at man ikke kan drikke vin, hvis man er et retfærdigt, gudfrygtigt menneske, ville Paulus formentlig drikke et glas vin og dermed blive kasseret som retfærdig i den mands øjne. Mødte han derimod et menneske med en svag samvittighed, der ikke følte sig fri til at drikke vin, ville Paulus for alt i verden ikke røre et glas vin, for han ville ikke bringe det svagere menneske med den skrøbelige samvittighed til fald ved at handle imod sin samvittighed. Således fulgte apostelen ikke et bestemt menneskeligt mønster for retfærdighed, men sin Herre og Mester.

Han var fri i forhold til mennesker, men bundet til Gud. Han fulgte i Jesu spor, han, der heller ikke fulgte noget menneskeligt mønster for en retfærdig vandel, men lod Guds kærlighed råde.

Saul måtte ydmyges dybt, før han blev løst af sin egen retfærdighed og greb den retfærdighed, der kommer fra Gud i Kristus Jesus. Kan være, der venter nogle af os nogle ydmygelser før vi er befriet fra farisæernes net!

I Guds øjne er der kun een retfærdighed, der består: vor Herres Jesu Kristi retfærdighed; kun om vi ejer den og *ikke*

nogen anden, består vor retfærdighed for Gud!

I Guds øjne vil nemlig intet menneske blive retfærdiggjort af lovgeminger (Rom. 3,20) og det uanset, om vedkommende menneske er nok så retfærdigt i egne og andres øjne!

Det er vigtigt at huske på, at den retfærdighed fra Gud, vi får ved tro på Jesus, ikke er en forlængelse eller fuldkommengørelse af vor egen retfærdighed, så vi kan sige: »Jeg gjorde mit bedste, og Gud føjede resten til.« Den, der tænker sådan, kender ikke retfærdigheden fra Gud ved tro på Herren Jesus. Om nogen kunne sige, at han gjorde sit bedste, var det Saul fra Tarsus, men da evangeliet blev ham åbenbaret, indeholdt det ingen godkendelse af, at »han havde gjort sit bedste«, men en tilintetgørende dom derover, så han med ansigtet imod jorden forstod, at hans egen retfærdighed intet andet var end ondskab, hovmod, synd og selvtilstrækkelighed. Derefter kunne han ud af hele sit hjerte vidne og sige: »Af nåde er jeg frelst ved tro, og *det skyldes ikke mig selv*; Guds er gaven!«

Saul fra Tarsus var længere borte fra sandheden end alle de syndere og toldere, som han i sin moralske ophøjethed så ned på, thi de vidste, at de ikke ejede nogen retfærdighed, men det vidste han ikke; de var syge og forkomne, men han var rask; de trængte til lægen, men det gjorde han ikke; Jesus er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere til omvendelse. At Saul med al sin retfærdighed overhovedet blev frelst, var et under over alle undere – det forstod han bævende, da Jesus havde forbarmet sig over ham. Derfor forblev han *i egne øjne* den største af alle syndere, men *i Guds øjne* stod han retfærdig, thi han kunne ved tro sige til Kristus, hvad *Luther* århundreder senere formulerede således: »Jeg er din synd, du er min retfærdighed!«

Paulus nåede langt i helliggørelse, så langt, at han ikke var sig bevidst at have gjort noget forkert. Jeg ved ikke, om nogen af os er nået så langt, så han, når han ser tilbage på det svundne år, kan sige: »Jeg ved ikke af, at jeg har tænkt, sagt eller gjort noget galt.« Så langt er jeg desværre ikke nået, og jeg er endda tilbøjelig til at tvivle på, at jeg nogensinde når dertil.

Men Paulus føjede til: »Vel er jeg mig intet bevidst; dog *dermed er jeg ikke retfærdiggjort*; den, som bedømmer mig, er Herren« (1. Kor. 4,4).

Med disse ord understreger Paulus, at han er en helt anden end Saul fra Tarsus. I

forhold til korinterne var han sig ikke bevidst at have forerettiget dem, men det gav ham ikke en større eller sikrere retfærdighed end deres; når han og de engang skulle træde frem for Kristi domstol, ville Paulus ikke sige: »Jeg er mig ikke bevidst at have gjort noget forkert imod korinterne,« thi han stode ikke på sin egen retfærdighed; han vidste, at *i Guds*

øjne ville den aldrig bestå. Korinterne måtte nok erkende, at de havde handlet ukærligt imod Paulus, men tænk, det gav dem ikke nogen ringere retfærdighed end hans, thi både apostelen og korinterne havde samme retfærdighed, nemlig den retfærdighed der kommer fra Gud ved troen på Kristus Jesus.

Vi ser ved årets afslutning tilbage på

det med blandede følelser; men lovet være Gud, vor retfærdighed er ikke den, vi kan finde ved at se tilbage på det, der lykkedes, ej heller den, vi kan miste ved at se tilbage på alt det, der mislykkedes, men den evige, urokkelige, som vor Frelser og Herre har vundet til os, og som han aldrig vil nægte os eller tage fra os!

Den dyrebare tro

Guds ord understreger gang på gang, at ligesom Kristus er Guds *hemmelighed* (Kol. 2,2), så er evangeliet om ham en *hemmelighed* (Efes. 6,19). Som Kristi tjenere er vi husholdere over Guds *hemmeligheder* (1. Kor. 4,1), derunder Guds riges *hemmeligheder* (Luk. 8,10) og Guds-frygtens uimodsigeligt store *hemmelighed* (1. Tim. 3,16).

En hemmelighed er bibelsk mere end en gåde, thi når en gåde er løst, er den ikke mere en gåde, men Guds hemmelighed forbliver en hemmelighed, også når den er åbenbaret; den forvandles ikke til en selvfølge – vi kommer aldrig til at beherske den – den har altid noget nyt og noget mere i sig, end hvad vi har fået lys over. Den forbliver guddommeligt og derfor overvældende.

Selv så elementært et begreb som *troen* er en *hemmelighed* (1. Tim. 3,9); det betyder ikke blot, at han, som vi tror på, Kristus, er en hemmelighed, men at troen i selve sit væsen også er det.

Det begynder vi at ane lidt af, når vi lytter til, hvad apostelen *Peter* skriver om troen; han sender hilsen til »dem, der ved vor Guds og Frelseres Jesu Kristi retfærdighed har fået samme dyrebare tro som vi« (2. Peter 1,1). Her synes han at modsige, hvad Ordet ellers lærer, nemlig at vi ved troen har fået Jesu Kristi retfærdighed, thi han siger jo, at vi ved Jesu Kristi retfærdighed har fået troen. Denne modsigelse understreger netop, at troen ikke er en selvfølge, men en hemmelighed, og at den forbliver en hemmelighed, også efter at vi har fået del i den.

Peter havde et langt livs erfaring bag sig, da han skrev så overraskende om troen. Han var drevet af Guds Ånd, derfor rammer hans ord os og får os til at standse op, således som man gør, når man hører noget, man ikke ventede at høre.

Troen i Peters liv

De første erfaringer, Peter gjorde med Herren, var indbyrdes modstridende. Da Herren sagde: »Følg mig!« stod han straks op og forlod sin båd og fulgte Jesus. Det forekommer os strålende. Men da han oplevede, at han på Herrens bud fik en vældig fiskefangst, blev han forfær-

det, faldt på knæ og sagde: »Herre, gå bort fra mig, thi jeg er en syndig mand!« Han oplevede således både det uimodståeligt dragende og det forfærdeligt hellige ved Jesu person. Det ene fik ham til at forlade alt og følge ham, det andet fik ham til at bede Herren gå bort.

Hvor megen tro havde Peter da? Vi er tilbøjelige til at »beundre« ham, fordi han straks forlod alt og fulgte Herren, men hvis Peter selv skulle have næret en vis beundring for sin egen tros-lydighed, kom han på helt andre tanker, da Herren lod ham møde noget af sin hellighed og renhed.

Senere var Peter den første blandt apostlene, der direkte bekendte og sagde til Herren: »Du er Kristus, den levende Guds søn!« en vidunderlig bekendelse, der vidner om, at troen var levende til stede i ham; men et øjeblik efter siger Herren til selvsamme apostel: »Vig bag mig, satan! thi du sanser ikke, hvad Guds er, men kun, hvad menneskers er!« Hvor meget af troen var der så?

Til sidst forsikrede Peter, at om end alle andre ville svigte Herren, ville han i hvert fald ikke, han var rede til endog at gå i døden for og med ham! Her synes vi, troen giver sig helhjertet tilkende. Men kun nogle timer senere fornægtede samme Peter under eder, at han havde noget som helst med Jesus at gøre!

Peters tro brød helt sammen; han græd bitterligt over sig selv; han, der havde forladt alt for at følge Jesus, endte som en sammenbrudt, fortvivlet skikkelse!

Alligevel var troen der, ikke som et resultat af Peters viljeskraft, men som en Guds gave. Jesus havde været hos Peter i mere end tre år, havde talt sit evige ord ind i hans sjæl, havde ladet ham se noget af sin herlighed – af den grund lå troen inde i Peters hjerte som en hemmelighed, Peter ikke var sig bevidst – og Jesus bad for denne tro, at den ikke skulle svigte!

Da Peter var allerlængst nede og allermindst af alt ville berømme sig af nogen tro, kom den opstandne til ham og sagde: »Simon, Jonas' søn, elsker du mig?« Og så rejste han den stakkels elendige mand op til et nyt liv – et liv i den tro, Peter havde *på grund af Jesu Kristi retfærdig-*

hed!

Kun fordi Jesus var forblevet retfærdig, da Peter sank så dybt, havde han troen – eller havde troen ham! Denne tro var ikke resultatet af Peters viljeskraft, men en uforskyldt gave fra Gud. Peter kunne herefter aldrig berømme sig af sin tro!

Den dyrebare tro

Indtil Peter havde lært sig selv at kende i sin dybe elendighed, var der noget friskfyragtigt over ham; det er der over de fleste umodne kristne.

Troen er ikke nogen hemmelighed for dem, evangeliet heller ikke. Ligesom Peter ikke er synderligt bange for sig selv, og hurtigt glemmer indtrykket af Herrens hellighed, der i korte øjeblikke havde fået ham til at skælve, således også de. Guds-frygten gennemtrænger ikke deres væsen og virke.

Man skal ikke ringeagte umodne, friskfyragtige kristne, men tage dem til sit hjerte, således som Kristus tog Peter til sig. De skal jo føres videre, thi det friskfyragtige har ikke tilstrækkelig vægt og overbeviser ikke verden. Det minder for meget om verdens eget væsen.

Hvordan tog Jesus sig af den friske, initiativrige, ivrige og handlekraftige Peter? Jo, ligesom Peter til at begynde med var blevet både draget og frastødt af Herren, således fortsatte det. Herren er overmåde god og overmåde streng. Herren er overmåde kærlig og ubøjelig sanddru; han talte kærligt til Peter, men også guddommeligt strengt; han kaldte ham engang for satan!

Således overlod han ham ikke til hans eget talent for selvudfoldelse, men lagde sin hånd myndigt på ham. Peter fik at føle, at han havde fået en Herre, der sandelig er Herre!

Peter måtte gang på gang sande, at hans tanker og veje ikke var Herrens. Han oplevede, hvad det er at blive rædsels-slagen i Herrens selskab.

Jesus ville føre Peter frem til at blive en brugbar tjener, derfor skånede han ham ikke, skønt han elskede ham. Det var i en vis forstand en hård skole, men vær forvisset: Peter fortrød aldrig, at Herren havde taget ham i skole!

Således forvandlede Peters friskfyragtige tro til en *dyrebar* tro; det skete samtidig med, at Peter i Herrens skole blev gennemgribende forvandlet, idet han lærte sig selv til bunds at kende og lærte Herrens barmhjertighed at kende som en uforklarlig og vidunderlig hemmelighed. Det kunne nu aldrig blive ham en selvfølge, at han hørte Herren til og havde fået den tro, som på een gang var så dyrebar og så hemmelighedsfuld; aldrig hørte Peter op med af forundres over Guds ufattelige nåde imod ham!

Hvad der er *dyrebart*, er vi altid betagede af. Der er noget gådefuldt ved det dyrebare – hvorfor har jeg fået lov til at få denne skat? – hvordan kan jeg tage vare på den! – jeg vil så nødtigt beskadige den – drejer det sig om et dyrebart menneske, vil jeg så nødig bedrøve ham/hende – jeg vil så gerne glæde ham/hende.

Således tog apostelen vare på den *dyrebare* tro, han havde fået ved Jesu Kristi retfærdighed – den tro, hvorved han også havde fået del i Jesu Kristi retfærdighed. Den var fra Gud og til Gud. Den var guddommelig og som alt guddommeligt en hemmelighed – en betagende hemmelighed, som han aldrig nogen sinde her i livet kom til bunds i. Han beherskede ikke troen, men den beherskede ham. Vel kendte han Guds hemmelighed Kristus, men ikke udtømmende; derimod var han kendt af Kristus og det helt udtømmende!

Ikke underligt, at Peter udtrykkeligt siger, at vi har *fået* den samme dyrebare tro. Troen var ikke en egenskab, Peter mødte op med, da han første gang hørte

Jesus kalde på sig, men tværtimod en gave, Jesus rakte ham ved at henvende sig til ham, kalde på ham, undervise ham, opdrage og optugte ham, føre ham ad ukendte veje, lade ham erfare fordærvet i hans sjæl og sin egen ufattelige kærlighed.

Det er derfor umuligt at tale om troen uden at tale om Jesus og samle al opmærksomheden om ham. Troen opstår ikke ved en appel til mennesket, men ved at Jesus kommer til orde og bliver hørt. Troen har ikke sit udspring i menneskets vilje, men i Guds. Hvis det første var tilfældet, henvendte evangeliet sig først og fremmest til karakterfaste og viljesstærke mennesker, men det modsatte er tilfældet. Jesus kom ikke for at frelse de raske, men de syge. Ingen *ville* Gud mere end *Saul* fra *Tarsus* – og ingen var en større fjende af Jesus og evangeliet end den karakterfaste og viljesstærke mand.

Lytter man til, hvad der forkyndes i evangeliske kredse i vore dage, er det alt for ofte en appel til de viljesstærke. Vi skal ikke være alt for overbeviste om, at vi evangeliske kristne har et særligt inderligt kendskab til evangeliet, der jo er en hemmelighed!

Derfor bliver for mange alt for længe stående ved det friskfyragtige, der består i en blanding af viljeskraft, initiativ og menneskelig foretagsomhed a la Peter og så nogle skriftsteder, som udgives for at være evangeliet.

Vi nærmer os – vover jeg at sige: *med sikkerhed?* – meget svære tider. Vi er ikke langt fra den afsluttende ildprøve. Måtte

Herren hjælpe os videre frem, som han i mildhed og strenghed hjalp Peter ud af det friskfyragtige, som altid bærer noget selvbevidst og selvsikkert i sig, hen til *Guds hemmelighed*: Kristus, hvem Peter hidtil havde ment at kende, men som han nu, nede i sin egen intethed, lærte at kende som aldrig før med det resultat, at denne Kristus, hans Frelser og Herre, blev livet i hans liv. Fra da af havde verden, dens had og trusler, mistet sin magt over ham. Til sidst herliggjorde han Herren, som han havde fornægtet, da han endnu stode på sig selv, ved martyrdøden, som han kunne gå ind i, fordi han ikke mere stode på sig selv, men alene på sin opstandne Herre og Mester.

Herren var sandelig Peters gode hyrde! Han er også vor gode Hyrde! Lader vi ham lede os, som han vil, bliver betegnelsen *dyrebar* mere og mere levende for vor sjæl – troen bliver *dyrebar* for os, fordi det går mere og mere op for os, hvor *dyrebart* Jesu blod er (1. Peter 1,19), det blod, hvormed vi blev løskøbt fra vor nedarvede tomme vandel og fik troen, og vi gribes af stadig større taknemmelighed, alt som det går op for vore hjerter, hvor *dyrebare* de store forjættelser er, som han har skænket os (2. Peter 1,4). Vi synger med *Ingemann*: »Hvor *dyrebar* er dog din miskundhed, Gud!« Da er vi grebne af Kristus. Guds frygten behersker os; vi fryder os, og vi bæver; og den frimodighed, vi af nåde har fået, minder ikke i mindste måde om overfladiskhed, letkøbthed eller selvsikkerhed.

Kan vort menighedsliv bestå i Guds øjne?

Livet med Kristus er dybt personligt, men det er ikke individualistisk, thi Gud har sat enhver af os som et lem på Kristi legeme, menigheden, således som han ville (1. Kor. 12,18); derfor rejser spørgsmålet sig, om vort menighedsliv kan bestå i Guds øjne.

De syv breve til menighederne i *Lille-Asien* hjælper os til at fatte, hvorledes det forholder sig (Johs. Åbenb. 2 og 3). Her taler han, hvis øjne er som flammende ild, til menighederne, og hans tale minder ikke meget om de rapporter, man kan læse her og der om forskellige menigheders tilstand og virke.

Enhver rapport er en beskrivelse af, hvordan det ser ud i *menneskers* øjne, men i brevene til menighederne får vi at vide, hvordan *Gud* ser derpå.

Ord for at leve

Menigheden i *Sardes* havde ord for at leve (Åbenb. 3,1); når mennesker betragtede den, sagde de: »Her sker sandelig

noget, her er Ånd og liv!« Og menigheden havde ikke noget at indvende imod denne opfattelse, thi den var dens egen.

Det må være kommet som et chok for den, da den i brevet læste, at den var *død* (vers 1). Jeg tvivler på, at ret mange i den erkendte, at det præcis var sandheden om den. De har nok rystet ordene af sig og fortsat med deres gerninger. Ingen af os er tilbøjelig til straks at bøje sig under Herrens dom og erkende, at det netop er på hans dommes sti, vi kan møde ham og blive hjulpet. Hellere fortsætte i den sædvanlige kristelige trummerum end ydmyge sig under Herren, hellere holde på sit eget end slippe det!

Menigheden i *Sardes* var aktiv og kunne fremvise gerninger, men »jeg har ikke fundet dine gerninger fyldestgørende i *min Guds øjne*« (vers 2). Forskellen imellem menneskers og Guds bedømmelse var forfærdelig. Gud dømmer sandelig ikke, som velvillige mennesker gør. De dømmer næsten altid efter *kvantiteten*

– *mængden* af gerninger, *mængden* af mennesker, der kommer til møderne og foranstaltningerne, *mængden* af mennesker, der bliver nået med budskabet, *mængden* af mennesker, der giver til kende, at de vil tro på Herren, *mængden* af traktater, der bliver delt ud, *mængden* af penge, der indsamles til de forskellige formål, og er mængden stor, bedømmes arbejdet som vellykket – men Gud *vejer* gerningerne (1. Sam. 2,3) og advarer os i denne sammenhæng imod vor egen bedømmelse.

Hvad var det, der gjorde, at menigheden i *Sardes*, der havde et godt ry iblandt mennesker, dog bedømmes så strengt af Herren, og at dens gerninger ikke var fyldestgørende i Guds øjne?

Det fremgår af, hvad Herren fortsætter med at sige til den: »Kom derfor i hu, hvordan du tog imod Ordet og hørte det; hold fast ved det, og omvend dig« (vers 3). Menigheden havde glemt, hvordan den tog imod Ordet, d.v.s. den havde

glemte, at den i sig selv var så elendig, at den intet andet havde fortjent end at blive forkastet af Herren – alligevel havde han for Kristi skyld taget den til sig, ja bejlet til den, som en brudgom bejler til sin udvalgte for at gøre hende til sin brud.

Dette havde menigheden glemt; så snart man glemmer det, tillægger man sig selv en betydning, som man ikke har. Og det præger alle de gerninger, man gør. De gøres ikke længer af hjertets taknemmelighed for Herrens overvældende barmhjertighed, men ud fra en fornemmelse af, at man er såre betydningsfuld og nærmest uundværlig for Herrens sag! Således sker der en forskydning: menigheden og dens betydning for Herren kommer i forgrunden, medens Herren og hans frelse af menigheden betragtes som en selvfølge, der ikke behøver megen opmærksomhed.

Da besmittes det åndelige klædebon, ikke således at mennesker kan se det, men Herren ser det og bedrøves. Besmittelsen består i et skjult åndeligt hovmod, en ubegrundet selvtilfredshed, en mangel på Guds frygt, en verdsliggørelse af menighedslivet, begyndende i en overdreven selvstændighedsfølelse. Ingen lægger mærke dertil, især ikke, når menigheden iblandt mennesker har ry for at leve.

Der var dog nogle få i menigheden, der ikke havde besmittet deres klæder. Dem var menigheden øjensynlig ikke opmærksom på, thi Herren måtte fremhæve dem. Han sagde ikke, hvem de var; det kunne menigheden nemlig vide, hvis den ville vide det!

Omvend dig!

Herren kalder menigheden til omvendelse; hvis ikke den vågner op, vil han komme som en tyv: og »du skal ingenlunde vide, i hvilken time jeg kommer over dig« (vers 3).

Det er svært for en virksom menighed med et godt ry at fatte, at den befinder sig i højeste fare og kun kan komme ud af fa-

ren, hvis den omvender sig.

Hvad består omvendelsen i? Menigheden må *tilbage til frelsen*, d.v.s. *tilbage til sin egen intethed og totale afhængighed af Herren*. Således havde den i sin tid taget imod frelsens ord (»kom derfor i hu, hvordan du tog imod Ordet!«), men den var ulykkeligvis »kommet længere« – nemlig længere i uafhængighed af Herren og dermed længere i egne tanker og meninger.

Det er enhver menigheds store fare. Faren er størst, når man er virksom, initiativrig og med, hvor der sker noget. Da får mennesketanker og menneskemeneringer en indflydelse, de ikke bør have, og da tales der godt om menigheden, således som der altid gøres, når det er menneskelige veje, menigheden følger i sin tjeneste.

Helt anderledes, når menigheden bliver i sin magtesløshed og daglige afhængighed af Herren. Da giver den ikke andre end Herren lov til at øve indflydelse, og hans tanker og veje er himmelhøjt over de sædvanlige menneskelige.

Det er meget svært for en menighed som den i Sardes at omvende sig. Her er nemlig ikke tale om rettelse af nogle skavanker, men om en total omvendelse. Her er en større fare på færde, end menigheden kan forstå. Der er ikke rigtigt noget, der lader den føle, at den må omvende sig; dens gode ry for at leve holder den i gang med alt det, den burde omvende sig fra.

Hvis den vil *sejre*, må den tilbage til frelsen, men frelsen taler jo ikke om andet end menneskets fuldkomne nederlag og Kristi sejr! Det har den glemt og er derfor blevet *stærk i sig selv*. Og af alt farligt for det åndelige liv er menneskelig styrke og kraft noget af det allerfarligste, farligt, fordi det ser så godt og velsignet ud!

Omvendelsen indebærer en smertelig ydmygelse, thi det er frygteligt at måtte se i øjnene, at alle de gerninger, man gjorde så helhjertet, og som skaffede menighe-

den et godt ry, af Gud bliver vejet og fundet for let!

Sådan er det imidlertid med alt, der ikke har sit udspring i Gud, men i stærke kristne.

I min Guds øjne

Guds domme indeholder altid hans hjælp. Menighedens gerninger var ikke fyldestgørende i *Guds øjne*. Det er dommen, men det er også hjælpen.

Hvis menigheden vil komme ind for *Guds øjne* i stedet for at forsvare sig, forklare sig og hente støtte fra andre mennesker, vil den blive omvendt med en ny omvendelse, Gud selv virker, thi i Guds lys vil den blive dømt, ydmyget, afsløret – og det er smerteligt! Kan være, at mange brister i gråd, når det i Guds lys går op for dem, at de trods alle deres gerninger og deres gode ry er vejet og fundet for lette. Men i Guds lys vil de også møde hans overvældende rigdom af barmhjertighed og nåde, så sorg bliver til glæde vendt!

Og så vil de aldrig søge bort fra Guds åsyn ud i uafhængighed og falsk selvstændighed, men altid vandre i hans lys. Hvis de i Guds lys erkender deres nederlag, får de sejren!

Må også vi ved årets slutning søge ind i det lys, hvor det ikke er rapporter om arbejdet, der lægges vægt på, men *hvad Gud mener og siger*.

Den, der sejrer

Vi ved ikke, om menigheden omvendte sig. Omvendelse er egentlig ikke en almen sag, men en personlig: hvad enten menigheden som helhed omvender sig eller ej, har jeg ansvaret for, at jeg gør det. Brevet slutter derfor så karakteristisk således: »*Den, der sejrer, skal således iføres hvide klæder ...*« (vers 5).

Dog, dette er ikke slutningen, thi den lyder således: »*Den, som har øre, han høre, hvad Ånden siger til menighederne*« (vers 6).

De små tings store betydning

At række en discipel et bæger koldt vand – er det en stor ting? Der vil næppe blive skrevet derom i tidsskrifter og dagblade, og dog kan det meget vel være større end alt det, der berettes om heri. At gøre en lille ting for et Guds barn, fordi han er et Guds barn, er i Guds øjne noget, der aldrig skal glemmes.

Tabita havde syet mange kjortler og kapper, som de viste Peter; hun havde arbejdet flittigt med sine hænder, for hun ville så gerne glæde andre; hun syede for dem, når noget skulle repareres, og hun syede til dem, når hun så, de trængte til en kjortel eller kappe; således blev hun rig

på gode gerninger og gav mange almisser (Ap.G. 9,36 flg.). Dette står skrevet i Den hellige Skrift, for at vi skal lægge mærke til det.

Tabita har haft utallige efterfølgere ned gennem tiderne, og jeg har den store forret og glæde at kende adskillige af dem – disse huslige, beskedne, utrættelige søstre i Herren, der arbejder med deres hænder, undertiden dag og nat, for at hjælpe, hvor hjælp behøves.

Hvis ikke man lægger mærke til det og ikke værdsætter det i de gode dage, kommer man hurtigt til at gøre det, når de onde dage indtræffer, thi hvem er det da,

der holder os oppe? Jo, det er disse beskedne nådessøskende, der har et øje på hver finger og altid er der med deres praktiske hjælp.

De kan lave mad – de kan gøre rent – de kan reparere tøjet – de kan med andre ord *tjene* – men ak, det er desværre en sådan en som mig, der står på talerstolen, men er så dårlig til alt praktisk arbejde, der omtales som en Herrens tjener!

De er rige på gode gerninger, så rige, at ingen kan tælle dem – de giver mange almisser, så mange, at de heller ikke kan opregnes.

De ved ikke af det selv, og der bliver

som sagt ikke skrevet om dem – de aflægger heller ikke vidnesbyrd om alt det, Herren har brugt dem til – men når de er borte, ja da bliver alle klare over, hvad de betød, og hvad de ydede.

En af de store nådegaver er gaven til at *hjælpe* (1. Kor. 12,28); den er knap så eftertragtet som andre gaver, måske fordi den er så beskeden. Herren kaldes i Skriften »min *hjælper*« (Hebr. 13,6), så nådegaven til at hjælpe er sandelig i al sin stilhed og beskedenhed en rig gave! Jeg kender mange, der har denne gave, men heller ikke de aflægger vidnesbyrd om alt det, Herren har brugt dem til; nogle har gjort rent i årevis og er derfor kommet hver søndag en time eller to før alle andre; andre har stået i køkkenet eller serveret, for at vi kunne sætte os til bords og nyde maden; andre har taget imod os og vist os gæstfrihed i deres hjem gang efter gang. Så er der andre, der har hjulpet os med råd og vejledning, men man kan ikke sige, at deres hjælp er mere åndelig end den praktiske hjælp, de andre har givet os. Hvad vi dog skylder alle dem, der har hjulpet os! Må Herren bevare os fra at tage det som en lille ting eller som en selvfølge!

Lad os hellere være taknemmelige,

thi, som det gamle ord siger, den taknemmelige ser tusinde glæder, hvor den utaknemmelige ikke øjner en eneste!

Herrens tjener

Profeten *Esajas* beskriver Herrens tjener i de mægtige kapitler omkring kap. 53; da han trådte frem, var det uden pragt, thi han gav afkald og tog tjenerskikkelse på; han, der er alles Herre, blev vor tjener; han bøjede sig så dybt ned, at han udførte den ringeste tjeneste.

Han indskærper os, at den, der vil være stor iblandt os, skal være alles tjener, og den, der vil være den første, skal være alles træl.

Han vender op og ned på vore begreber om storhed og betydning. En træl udfører det arbejde, ingen anden frivilligt vælger – ja, måske endda skyer. Men det er det største og mest betydningsfulde!

Vejen til storhed går via ringhed, vejen til indflydelse kan meget vel gå via tilsi-desættelse.

Der ligger en uvurderlig rigdom i alt det små, som gøres af kærlighed til mennesker. Intet kan som det åbne hjerterne og bringe liv og lys ind i dem.

Kærligheden giver sig netop udtryk i tjeneste – gerne i såkaldte ringe og små

tjenester. »Jeg var sulten, og I gav mig at spise; jeg var tørstig, og I gav mig at drikke; jeg var fremmed, og I tog jer af mig; jeg var nøgen, og I gav mig klæder; jeg var syg, og I så til mig; jeg var i fængsel, og I besøgte mig.«

Det ligger lige foran os hver dag. Gerningerne er beredte, så vi kan vandre i dem. Ingen er overflødig, ingen er uden opgave.

Skal vi findes tro, må vi ikke kun tænke på os selv og vort eget, men elske vor næste som os selv. Den, der er i kærlighedens tjeneste, søger ikke sit eget; han finder ofte det umådeligt store i det, der ser ringe ud.

»Glem ikke at gøre vel,« siger *Hebræerbrevets* forfatter (13,6), en påmindelse om, at det er noget, vi kan glemme. *Paulus* siger noget tilsvarende: »Vore folk må lære at øve gode gerninger for at hjælpe, hvor det er nødvendigt« (Titus 3,14), også en påmindelse om, at det kan vi overse. Men det siges sådan, at vi ikke oplever det som en løftet pegefingert og en streng mine, men som kærlighedens indbydelse til at være med i kærlighedens gerninger.